

Gezondheidstoets

Centrum, Kuurne

Inleiding

Gezondheid wordt niet alleen bepaald door de som van persoonlijke keuzes en genetische factoren. Ook onze omgeving heeft een grote invloed op onze gezondheid. Daarom is het juist zo belangrijk om samen in te zetten om een gezonde publieke ruimte te realiseren.

WIE ZIJN WE?

Deze gezondheidstoets gaat uit van Logo (Lokaal Gezondheidsoverleg) Leieland. Logo Leieland wil de gezondheid van alle mensen in haar werkingsgebied bevorderen zodat dit bijdraagt tot meer levenskwaliteit en gezonde levensjaren. Logo Leieland informeert, adviseert, motiveert en begeleidt op maat.

GEZONDHEIDSTOETS OP MAAT

Bij het ontwikkelen van een site of een ruimtelijk uitvoeringsplan (RUP) is het belangrijk om stil te staan bij de impact van dit plan op verschillende gezondheidsindicatoren. Met de gezondheidstoets worden deze gezondheidsindicatoren in rekening gebracht. Het desbetreffende gebied en de ideeën omtrent het gebied zelf worden op een kritische manier beoordeeld op vlak van gezondheid. De gezondheidsindicatoren die hier aan bod komen zijn: walkability, luchtkwaliteit, mobiliteit, gezond leefmilieu, geluid, klimaat en varia. Vooraf wordt er ook nagegaan of er sprake is van een kwetsbare groep in het desbetreffende gebied. Naast de vaststellingen per gezondheidsindicator worden er ook verschillende, geheel vrijblijvende suggesties gegeven over hoe je met bepaalde ingrepen de bepaalde gezondheidsindicator positief kan beïnvloeden. We geven graag mondeling meer details bij de voorgestelde suggesties. Dit kan tijdens een overleg, workshop...

VAN WAAR HALEN WE ONZE GEGEVENS?

We komen tot verschillende vaststellingen aan de hand van wetenschappelijke kaarten, documenten en sites. Indien er verdere vragen zijn bij bepaalde vaststellingen, neem dan zeker contact op.

Contactpersoon:

Nele Bouckaert, Medisch Milieukundige & Gezondheidspromotor

nele@logoleieland.be

Diederik Derijcke, Gezondheidspromotor – contactpersoon gemeente Kuurne

diederik@logoleieland.be

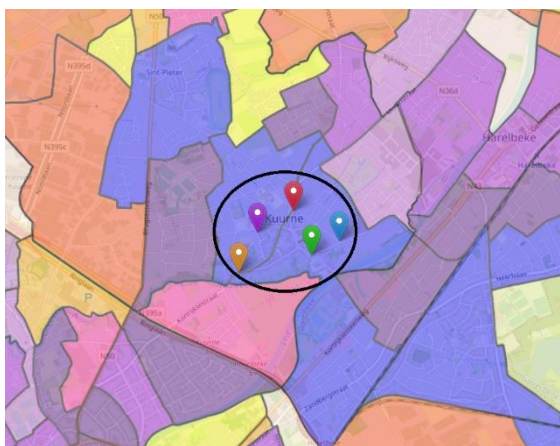
Tel: 056 44 07 94

www.logoleieland.be

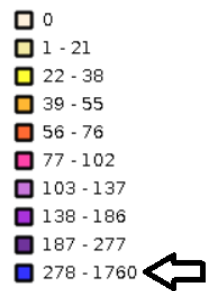
Inhoudstafel

Inleiding	P. 2
Wie zijn we?	P. 2
Gezondheidstoets op maat	P. 2
Van waar halen we onze gegevens?	P.2
1 screening inwoners	P. 4
1.1 vaststellingen	P. 5
1.2 suggesties	P. 5
2 walkability-index	P. 7
2.1 vaststellingen	P. 8
2.2 suggesties	P. 8
3 luchtkwaliteit	P. 8
3.1 vaststellingen	P. 9
3.2 suggesties	P. 9
4 mobiliteit	P. 11
4.1 vaststellingen	P. 13
4.2 suggesties	P. 13
5 gezond leefmilieu	P. 14
5.1 vaststellingen	P. 15
5.2 suggesties	P. 15
6 geluid	P. 16
6.1 vaststellingen	P. 17
6.2 suggesties	P. 17
7 klimaat	P. 18
7.1 vaststellingen	P. 19
7.2 suggesties	P. 19
8 varia	P. 20
9 overkoepelende suggesties	P. 21
10 conclusie	P. 21
11 bijlagen	P. 22
12 bronnen	P. 46

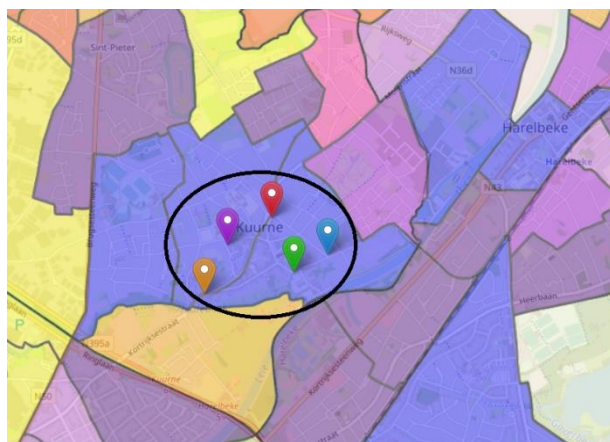
Kinderen < 15 jaar

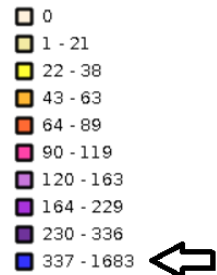
AANTAL INWONERS < 15 JAAR

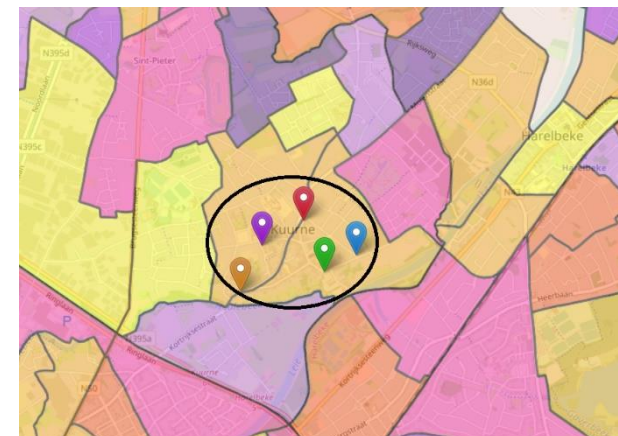
Ouderen > 65 jaar

AANTAL INWONERS > 65 JAAR

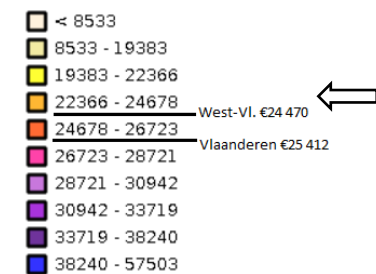

Mediaan inkomen

MEDIAAN INKOMEN

BELASTBAAR INKOMEN PER AANGIFTE (EURO)

West-Vl. €24.470

Vlaanderen €25.412

Kaartlagen: bron (1)

1. SCREENING INWONERS

Vooraleer de verschillende indicatoren onder de loep genomen worden, wordt er nagegaan of er sprake is van een kwetsbare groep en/of risicogroep, d.i. personen jonger dan 15 jaar, personen ouder dan 65 jaar en het mediaan inkomen van de bewoners in het gebied rond het centrum van Kuurne. Suggesties die we voorstellen bij de verschillende indicatoren wegen hierbij zwaarder door.

1.1 Vaststellingen

- Hoog aantal kinderen in de buurt (< 15 jaar).
 - 12,5 van de kinderen in Kuurne heeft overgewicht (Vlaamse gemiddelde 14,3%) waarvan 2,8% obesitas (Vlaamse gemiddelde = 3,3%) (2016).
- Hoog aantal ouderen in de buurt (> 65 jaar).
- Inkomen bewoners: laag, lager dan het Vlaamse en West-Vlaamse gemiddelde.

1.2 Suggesties

Huidige & toekomstige situatie

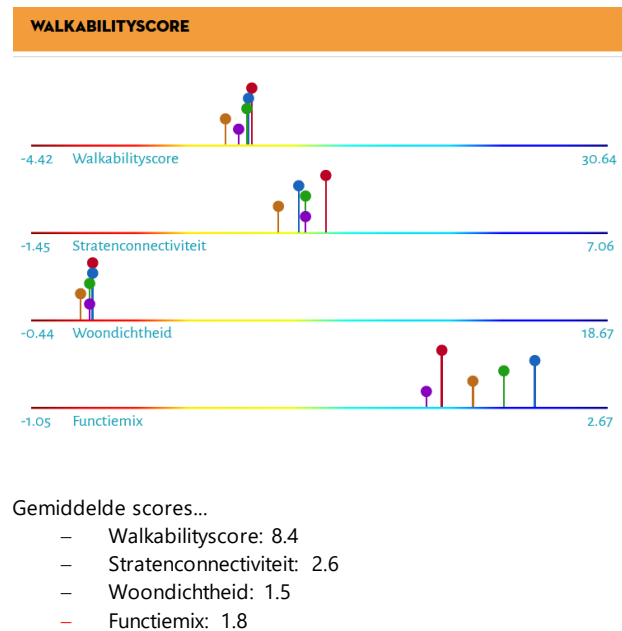
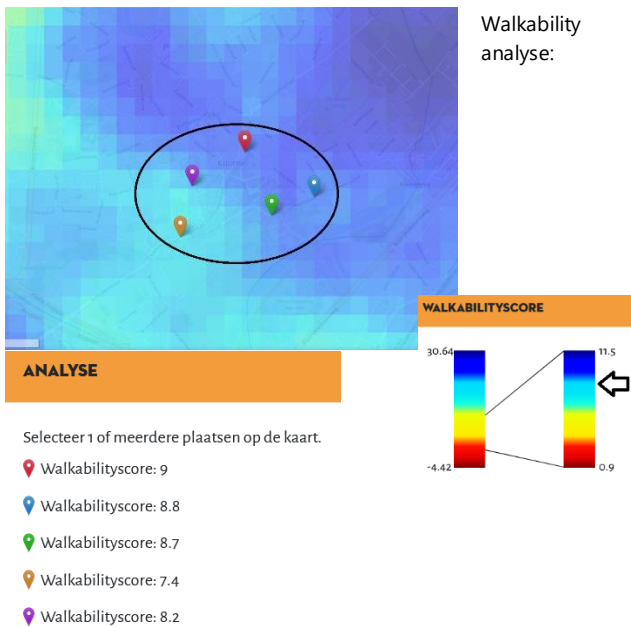
Aangezien er zowel veel kinderen als veel ouderen in het plangebied wonen, is het belangrijk om bij de heraanleg, -inrichting extra aandacht te besteden aan deze kwetsbare groepen.

Toegankelijkheid voor ouderen vergroten, i.c. goed aangelegde voetpaden, voldoende rustpunten/-banken, leefbare buurten, ontmoetingsplaatsen, etc., is het devies, evenals het wegnemen van drempels die kleine kinderen belemmeren om zelfstandig te **bewegen**. Het wegnemen van deze drempels bij ouderen vergroot niet alleen hun bewegingsvrijheid, maar is indirect ook van belang voor hun **mentaal welbevinden**. Daarnaast zijn kleine kinderen en ouderen gevoeliger voor een slechte **luchtkwaliteit** en **hittestress**. Het is dus, gezien de samenstelling van de bevolking in het centrum van Kuurne, belangrijk om extra aandacht te besteden aan deze gezondheidsaspecten.

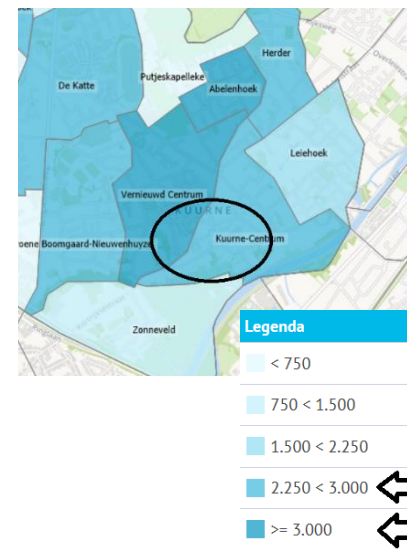
Om de omgeving geschikt te maken voor **kinderen** wordt er best verhoogde aandacht besteed aan (natuurlijke) speelvoorzieningen voor kinderen (speeltuin, zandbank, beweegprikkels, waterelement...). Deze speelvoorzieningen zouden op een veilige manier, liefst te voet of met de fiets, bereikbaar moeten zijn. Ook zou een veilige verbinding tussen het Vlaspark en Heulebeekdomein gerealiseerd kunnen worden. Besteed hierbij ook aandacht aan het rookvrij maken van deze (speel)omgevingen.

Voor **ouderen** wordt er best verhoogde aandacht besteed aan valpreventie (bv. effen en goed verlichte wandelpaden) en voldoende rustpunten/-banken.

Last but not least draagteen kwalitatieve publieke ruimte bij tot het dichten van de **gezondheidskloof**.

Bevolkingsdichtheid

Bevolkingsdichtheid Kuurne: 1.366 km²
Bevolkingsdichtheid West-Vlaanderen: 377 km²

Kaartlagen: bron (1)

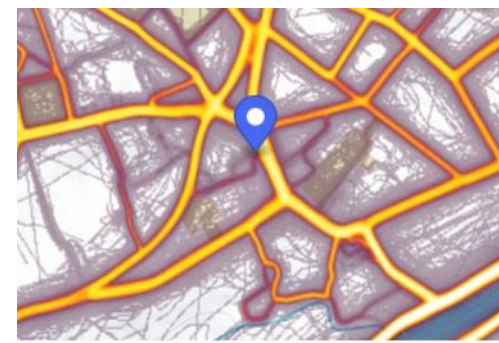
Doorsteken wandelaars en fietsers:

Heatmap fietsers:

Heatmap lopers/wandelaars:

Kaartlaag bron (13)

Kaartlaag bron (14)

Kaartlaag: bron (14)

2. WALKABILITY-INDEX

De walkabilityscore bundelt drie aspecten: de functiemix, de woondichtheid en de stratenconnectiviteit. Waarom is walkability nu een belangrijk aspect? Een gebied met een hoge walkability hangt namelijk samen met een hogere fysieke activiteit op alle vlakken. Een hoge walkability heeft nog tal van voordelen, zoals een sterkere lokale economie, vermindering van de kosten voor openbaar vervoer, betere luchtkwaliteit en minder geluidshinder gezien het autominderen, minder maatschappelijke kosten, hogere woningwaarden, lagere bloeddrukwaarden...

2.1 VASTSTELLINGEN

- In vergelijking met alle buurten in Vlaanderen en Brussel en met alle buurten in dezelfde Belfius-cluster* scoort deze buurt hoog op walkabilityscore.
- Score in herschaald gebied: Bovengemiddeld: In vergelijking met alle buurten in het getoonde gebied scoort deze buurt hoger dan gemiddeld op walkabilityscore.
- In vergelijking met alle buurten in Vlaanderen en Brussel en met alle buurten in dezelfde Belfius-cluster scoort deze buurt hoog voor stratenconnectiviteit.
- In vergelijking met alle buurten in Vlaanderen en Brussel en met alle buurten in dezelfde Belfius-cluster scoort deze buurt hoog op woondichtheid.
- In vergelijking met alle buurten in Vlaanderen en Brussel en met alle buurten in dezelfde Belfius-clusterscoort deze buurt hoog voor functiemix.
- De bevolkingsdichtheid van Kuurne bedraagt gemiddeld 1.366 inwoners per km². Het grootste deel van de site ligt in een gebied met een bevolkingsdichtheid tussen 2250 en 3000 inwoners per km². Het deel van de site in de Gasthuisstraat en tussen de Gasthuisstraat en de Gen eisenhowerstraat ligt in een gebied met een bevolkingsdichtheid van >3000 inwoners per km².
- De heatmap toont ons de actieve verplaatsing van gebruikers Strava. Diverse straten rond Kuurne Centrum worden actief gebruikt door wandelaars en lopers, zoals Harelbeeksestraat, Generaal Eisenhowerstraat en Kortrijksestraat.

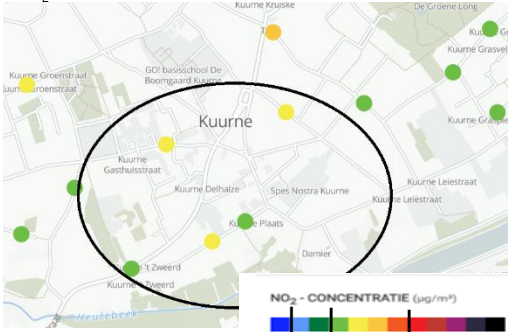
*Belfius-cluster: Gemeenten en kleine steden met centrumfunctie en economische activiteit.

2.2. SUGGESTIES

Huidige & toekomstige situatie

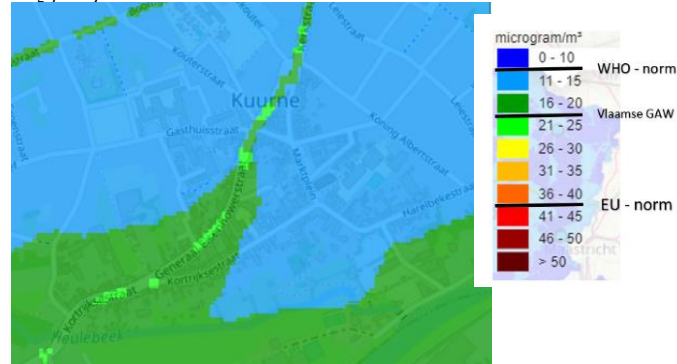
- Door de hoge walkabilityscore is het een goede buurt om te investeren in een kwalitatieve publieke ruimte met veel aandacht voor de **zachte weggebruiker**. Het is in deze omgeving dat investeringen zoals doorsteken voor wandelaars & fietsers het meest zullen renderen.
- Stratenconnectiviteit kan verder verhoogd worden door enerzijds de bestaande **doorsteken**, in het bijzonder de 2 toegangspoorten tot het Vlaspark en de verbindingsweg tussen het Marktpllein en de Vlastuin, leesbaarder en aantrekkelijker te maken voor voetgangers & fietsers (bv. signalisatie- en nudging via het 10.000 stappenproject 'beweegvriendelijke buurten') en anderzijds door extra doorsteken te creëren, bv. nieuwe doorsteek doorheen site Spes Nostra; doorheen de brandweerkazerne (bij nieuwe invulling); Vlaspark - Heulebeekdomein en/of langs de site Delhaize richting Gasthuisweide. Idealiter vormen de extra trage doorsteken een **netwerk van trage wegen** die verbonden zijn met het Vlaspark. Door een verbinding te maken tussen het Vlaspark en het Heulebeekdomein (foto 1, cfr. bijlage) wordt een **groen functioneel belevingstraject** gecreëerd, wat een meerwaarde zou zijn voor de inwoners van Kuurne.
- Voor ouderen is het, zowel voor hun fysieke als mentale gezondheid (i.c. sociale cohesie) belangrijk dat zij in hun vertrouwde omgeving buiten kunnen komen en bewegen. Bij de herinrichting dienen zoveel mogelijk drempels & obstakels, die de **toegankelijkheid** bemoeilijken en/of tot valincidenten kunnen leiden, weggewerkt te worden, bv. paaltjes op stoep in Lt.-Gen.Gérardstraat (foto 2, cfr. bijlage), kleine verspreide hoogteverschillen op marktpllein (foto 3, cfr. bijlage), paden in Vlaspark die bij regenweer zeer moeilijk toegankelijk zijn met buddy / rolstoel, ...). De aanleg van een voetgangerscirkel (foto 4, cfr. bijlage) valt te overwegen. Voeg eventueel bijkomende elementen toe die ouderen stimuleren om buiten te komen en te **bewegen** (bv. beweegroute, fietstrappers voor zitbanken, ...).

NO₂

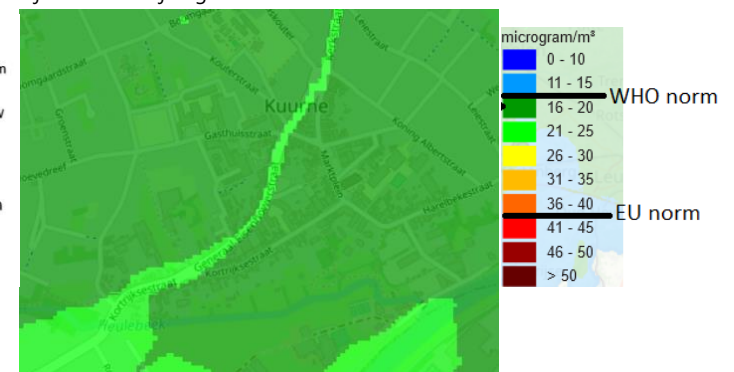

WHO (10), Vlaamse GAW (20), EU (40) - norm

NO₂-jaargemiddelde

Fijn stof PM10 jaargemiddelde

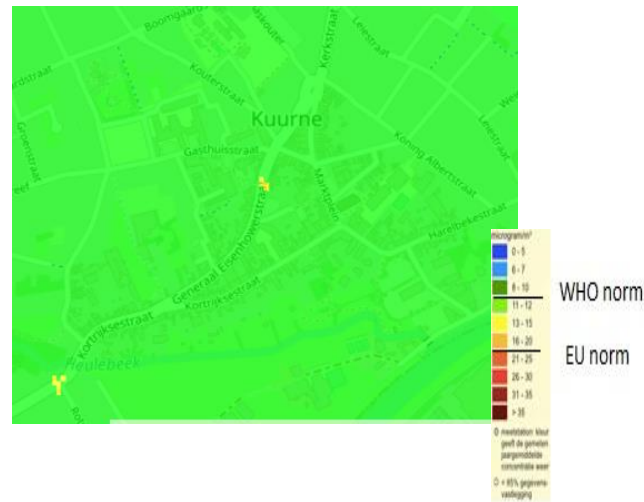

Kaartlaag: bron (2)*WHO-EU=World Health Organization-Europese Black Carbon

Kaartlaag: bron (3)

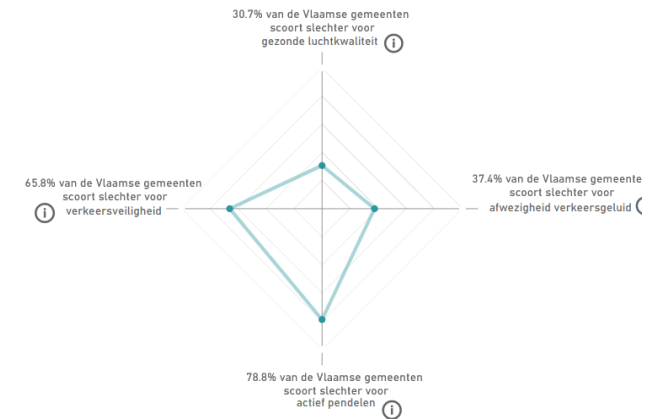
Kaartlaag: bron (3) *GAW=Gezondheidskundige AdviesWaarde Fijn Stof PM 2,5 jaargemiddelde

Kaartlaag: bron (3)

Kaartlaag: bron (3)

De Lokale Gezondheidsindicator Mobiliteit
Resultaat voor geselecteerde gemeente/stad: Kuurne

Bron (4)

3. LUCHTKWALITEIT

Een gezonde luchtkwaliteit is belangrijk voor iedereen, maar zeker voor kwetsbare groepen. Gemotoriseerd verkeer zorgt voor heel wat luchtverontreiniging en verlaagt de leefbaarheid van onze kernen. Deze schadelijke stoffen hebben vooral invloed op de luchtwegen en het hart- en bloedvatenstelsel. Ook onze hersenen worden door deze stoffen in de lucht beïnvloed.

3.1. VASTSTELLINGEN

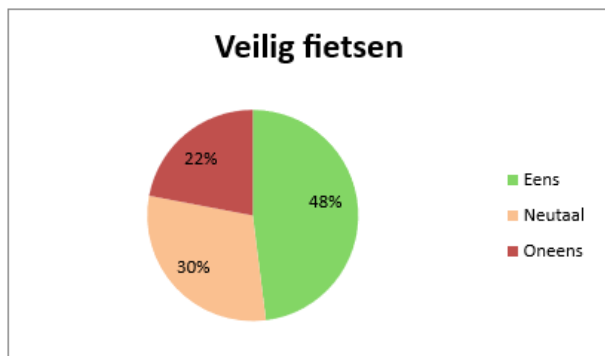
- NO² binnen de site scoort overwegend goed (voldoet aan EU-norm en GAW norm) maar niet aan de vernieuwde (2021) WHO-norm. Het jaargemiddelde overheen de site ligt tussen 10-20 microgram/m³. Enkele plaatsen op de Gen. Eisenhowerstraat en de Kortrijksestraat hebben een waarde van 21-25 microgram/m³.
- PM 2,5 (jaargemiddelde 11-12 microgram/m³) voldoet aan de EU-norm maar niet aan de WHO-norm. PM-10 voldoet voor het grootste deel van de site (16-20 microgram/m³) aan de EU-norm maar niet aan de WHO-norm. De Gen. Eisenhowerstraat en de Kortrijksestraat (21-25 microgram/m³) voldoen net niet aan de WHO-norm. Vanuit gezondheidskundig standpunt is PM 2,5 de belangrijkste parameter, aangezien deze de meeste invloed heeft op de gezondheid.
- Black Carbon is overwegend goed (0.51-0.75 microgram/m³), met uitzondering van iets hogere waarden (0,76 – 1,00 microgram/m³) ter hoogte van de Gen. Eisenhowerstraat en de Kortrijksestraat.
- 69,3% van de Vlaamse gemeenten/steden scoren beter op vlak van luchtkwaliteit (gemiddelde score).
- Ook al is het binnen dit RUP niet de bedoeling om nieuwe straten te ontwikkelen, wat maakt dat er geen rekening gehouden kan worden met windrichting t.o.v. straat i.h.k.v. vermijden street canyons, toch geven we graag mee dat de Kortrijksestraat en Generaal Eisenhowerstraat Noord-West, Zuid-Oost georiënteerd zijn, wat de meest ideale richting is in Vlaanderen. Wenst u hierrond meer info? Neem dan contact op met Logo Leiland. Toch kunnen extra doorsteken een positieve invloed hebben op de plaatselijke luchtkwaliteit.

3.2 SUGGESTIES

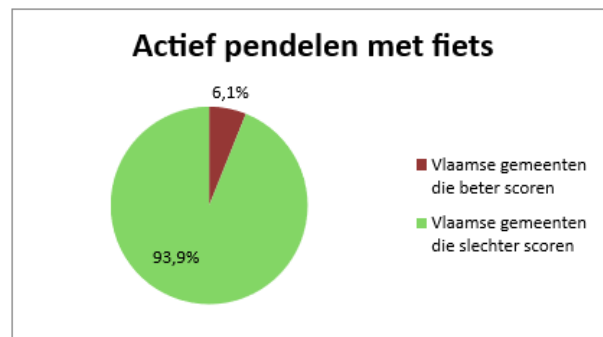
Huidige & toekomstige situatie

- Luchtkwaliteit wordt in grote mate beïnvloed door gemotoriseerd verkeer. Door meer in te zetten op het **STOEP-principe** (Stappen, Trappen, Openbaar vervoer, Elektrische transportmiddelen en Personenwagens) verbetert de luchtkwaliteit. Wandelaars en fietsers zouden centraal geplaatst moeten worden. Momenteel telt het plangebied 4 fietsstraten (Koningin Elisabethstraat, Kerkstraat, Twaalfde Liniestraat en Marktplein). De overige straten zijn voorzien van fietssuggestiestroken. Het valt te bekijken of het aantal **fietsstraten** opgekrikt kan worden, bv. (deel van de) Generaal Eisenhowerstraat en/of Harelbeeksestraat) en of het opportuun is om **zone 30** verder uit te breiden.
- Door maximaal te **ontharden** en **(meer) groene elementen** aan te brengen op bepaalde locaties, bv. op de parking aan de kerk, het Marktplein, de Tramstation, Vlastuin, ..., wordt ingezet op een goede luchtkwaliteit. Bomen en planten produceren immers zuurstof en zuiveren de lucht van schadelijke stoffen zoals stikstofdioxide en fijn stof. Bomen geven bovendien structuur en identiteit aan de site en spelen een grote rol in de beleving en verblijfskwaliteit van de site. Tevens zorgen bomen in de zomer voor schaduw, waardoor de temperatuur lager zal blijven tijdens warme periodes.
- Bekleed de gevel van de (gemeentelijke) gebouwen aan de straatkant met groen, d.i. **geveltuinen**, zodat uitlaatgassen gefilterd worden (foto's 5, cfr. bijlage).
- Zet in op **biodiversiteit** in de beplanting (foto 6, cfr. bijlage).
- Rokende mensen zorgt voor lokale luchtverontreiniging (passief roken). Maak bepaalde plaatsen in het centrum van Kuurne rookvrij, bv. Vlaspark, site gemeentehuis – Sociaal Huis, ... en maak werk van **Generatie Rookvrij** (foto 7, cfr. bijlage), waarbij mensen uitgenodigd worden om niet te roken in het zicht van kinderen. Voorzie geen rookplaats bij de ingang van de gebouwen, maar aan de zijkant, waar kinderen minder passeren.

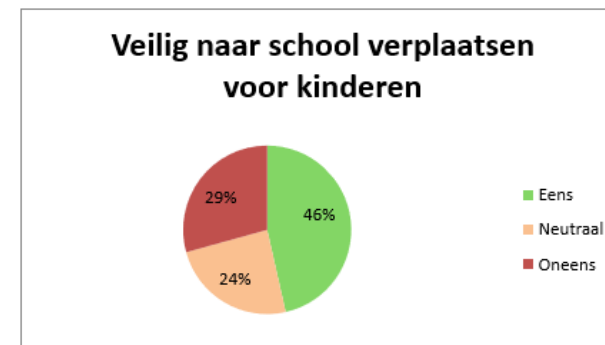
Aandeel van de bewoners dat het **veilig** vindt om te **fietsen** in Kuurne?

Hoe scoort de Kuurne op **actief pendelen met de fiets** tegenover andere Vlaamse gemeenten?

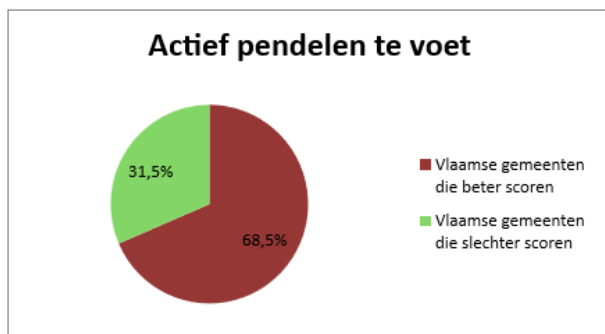

Aandeel van de bewoners dat het **veilig** vindt **voor kinderen** om zich te **verplaatsen** naar school in Kuurne?

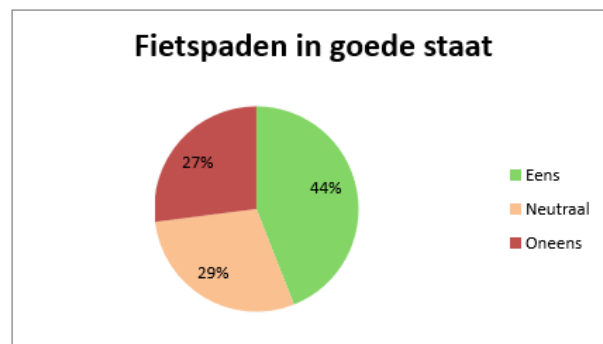
Bron (5)

Hoe scoort Kuurne op actief **pendelen te voet** tegenover andere Vlaamse gemeenten?

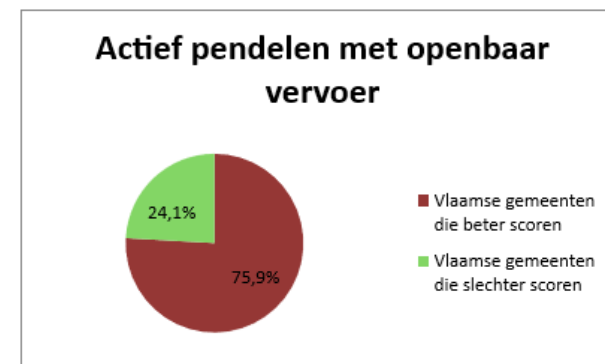
Bron (4)

Aandeel van de bewoners dat vindt dat de **fietspaden** in Kuurne **in goede staat** zijn?

Bron (5)

Score van Kuurne op **actief pendelen met openbaar vervoer** tegenover andere Vlaamse gemeenten?

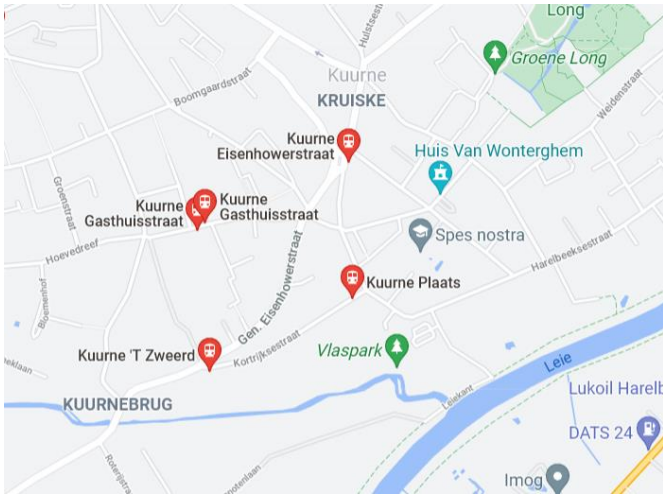

Bron (4)

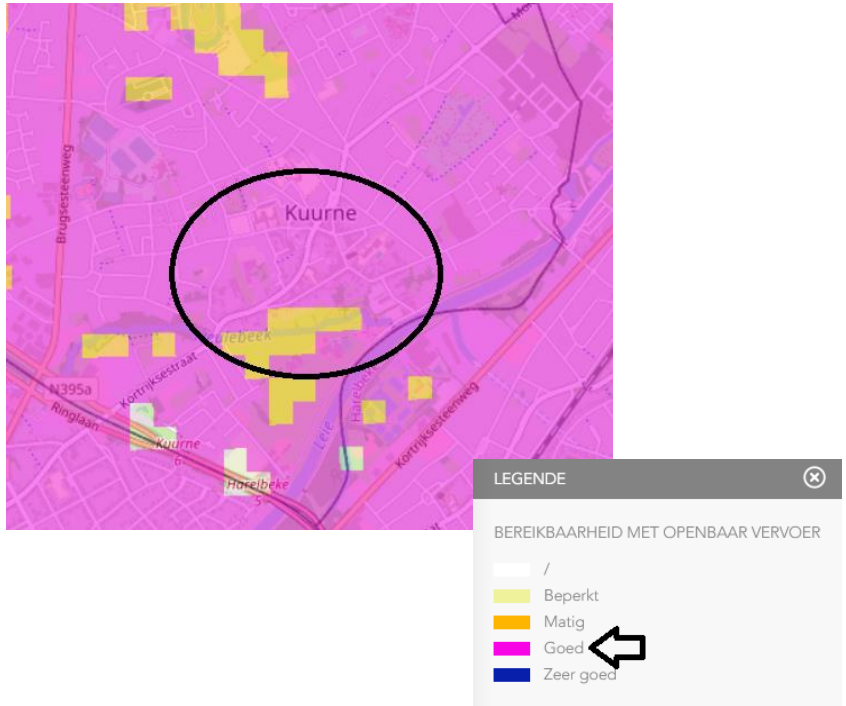
Bron (5)

Bron (4)

Locaties openbaar vervoer

Hoe is de synthese van de knooppuntwaarden en voorzieningen in het gebied?

Bron (15)

Bron (10)

4. MOBILITEIT

Een gezond mobiliteitssysteem stelt de actieve mens centraal. Hierbij moet er ingezet worden op het S.T.O.E.P principe. Dat betekent dat je bij de inrichting van de publieke ruimte eerst aandacht hebt voor stappers, dan voor trappers en het openbaar vervoer, daarna voor de elektrische transportmiddelen en pas als laatste voor de personenwagens. Veilige en kwalitatieve fiets- en wandelpaden dragen bij aan een gezonde leefomgeving, betere luchtkwaliteit, sociale participatie...

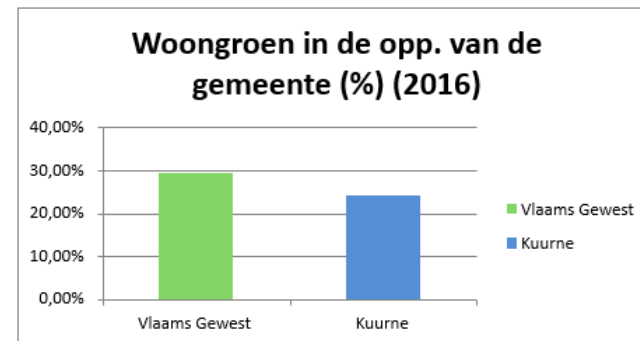
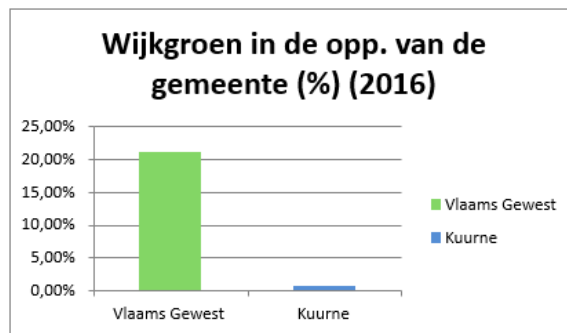
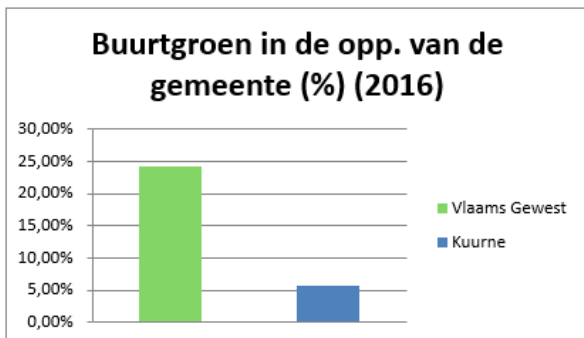
4.1. VASTSTELLINGEN

- 22% van de inwoners van Kuurne vindt het niet veilig fietsen in Kuurne.
- 30% van de inwoners vindt dat het voor kinderen niet veilig is om zich te verplaatsen naar school.
- 27% van de inwoners vindt dat de fietspaden in Kuurne in slechte staat zijn.
- 6,1% van de Vlaamse gemeenten scoren beter op actief pendelen met de fiets, wat zeer goed is.
- 68,5% van de Vlaamse gemeenten scoren beter op actief pendelen te voet, wat een middelmatig goede score is.
- 75,9% van de Vlaamse gemeenten scoren beter op actief pendelen met het openbaar vervoer, wat een slechte score is.
- Op en vlak langs de site zijn 5 bushaltes aanwezig (In de Gasthuisstraat, Kortrijksestraat en Gen. Eisenhowerstraat).
- De bereikbaarheid van de site met het openbaar vervoer wordt beschouwd als 'goed'.

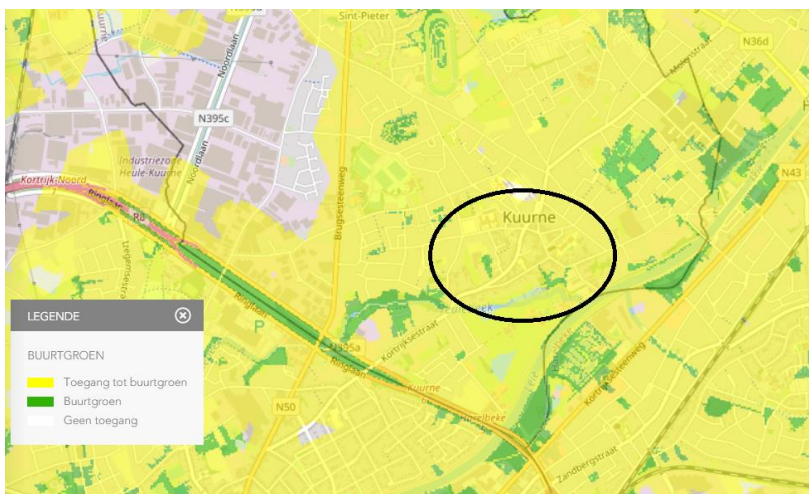
4.2. SUGGESTIES

Huidige & toekomstige situatie

- Stimuleer gezonde mobiliteit door in het centrum van Kuurne te investeren in voldoende **fietsinfrastructuur**, i.c. veilige, overdekte fietsstalling of Car Bike Port, oplaadpalen voor elektrische fietsen, openbare fietspomp, parkeerplaats(en) voor bakfietsen, deelfietsen, etc. (foto's 8, cfr. bijlage).
- Realiseer **schoolstraten**: mensen die de auto ruilen voor de fiets krijgen meer beweging. Maar ook wie met de auto komt, moet verder van de school parkeren, waardoor ook die mensen meer beweging krijgen. Ouders zouden hun kroost bv. kunnen afzetten aan het Marktplein, waarna de kinderen via een aantrekkelijke doorsteek langs de Vlastuin de Vrije Basisschool Sint-Michiel bereiken. Wanneer mensen vaker met de fiets en minder met de wagen naar school komen, kan dat ook een effect hebben op de lokale luchtkwaliteit aan de schoolpoort. Een schoolstraat kan er tenslotte voor zorgen dat er minder parking nodig is in de omgeving. Daardoor kunnen parkeerplaatsen ingevuld worden met beplanting en kan de verharding daar weggenomen worden.
- Ontmoedig het autogebruik: zet in op een **sturend parkeerbeleid** (tarifiering en randparkings in plaats van parkings in de kern of in de wijken). Implementeer circulatieplannen die doorgaand verkeer op bepaalde plekken weren of verminderen zodat mensen getriggerd worden om een ander vervoersmiddel te kiezen. Kies voor fietsstraten waar auto's de fietsers niet mogen inhalen.
- **Signalisatie- en nudgingmaterialen** zetten mensen aan om meer te stappen (foto's 9, cfr. bijlage).
- **Tijdelijke wegmarkeringen** stimuleren het gebruik van de fiets (foto 10, cfr. bijlage).

Bron (6)

Bron (10)

5. GEZOND LEEFMILIEU

Een gezond leefmilieu werkt gezond gedrag in de hand. Een gezond leefmilieu kan gerealiseerd worden door aandacht te geven aan zaken zoals een gezond plein ⁽¹⁾, ontharding, groendaken, speelstraten, etc. Autoluwe omgevingen, veel natuur, water, terrassen, plaatsen waar ontmoeting mogelijk is... hebben een positief effect op het mentaal welbevinden van mensen. Zo zullen groene omgevingen leiden tot minder piekeren, minder stress en meer positieve emoties. Daarnaast zal de aanwezigheid van groen ook beweging stimuleren en zo bijdragen aan motorische, cognitieve en emotionele ontwikkeling van kinderen. Bovendien zullen de positieve effecten van een groenere omgeving sterker zijn bij personen met een lagere socio-economische status. Inzetten op kwaliteitsvolle, natuurlijke publieke ruimte op buurtniveau is dus ook een belangrijke beleidskeuze om de gezondheidsongelijkheid te verkleinen.

⁽¹⁾ *Gezonde pleinen zetten aan tot bewegen, dragen bij tot geestelijke gezondheid, faciliteren het maken van gezonde keuzes, hebben een goede luchtkwaliteit, etc.*

5.1. VASTSTELLINGEN

- Kuurnescoort 18,4% minder in oppervlakte buurtgroen ⁽²⁾ t.o.v. het Vlaams Gewest.
- Kuurne scoort 20,4% minder in oppervlakte wijkgroen ⁽³⁾ t.o.v. het gemiddelde van het Vlaams Gewest.
- Kuurne scoort 5,2% minder in oppervlakte woongroen ⁽⁴⁾ t.o.v. het gemiddelde van Vlaams Gewest.
- In vergelijking met 2013 is het aandeel buurtgroen en wijkgroen in Kuurne minimaal gestegen (respectievelijk 0,23% en 0,58%). Het aandeel woongroen is met 2,1% gedaald.

⁽²⁾ *Buurtgroen wordt gedefinieerd als groen met een minimumoppervlakte van 1ha. Voor buurgroen is de afstand 400meter voor binnen bereik.*

⁽³⁾ *Wijkgroen wordt gedefinieerd als groen met een minimumoppervlakte van 10ha. Voor wijkgroen is de afstand 800meter voor binnen bereik.*

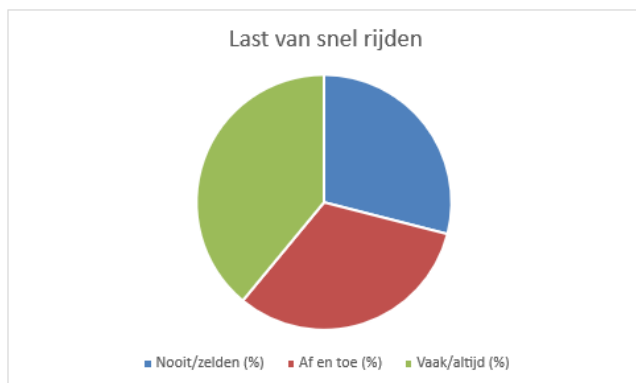
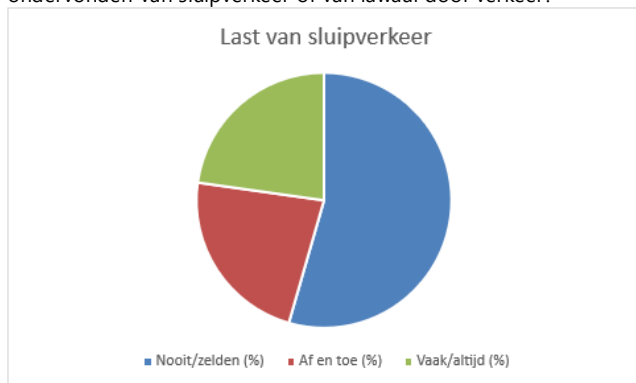
⁽⁴⁾ *Woongroen wordt gedefinieerd als elk type groen, ongeacht de grootte. Voor woongroen is de afstand 150meter voor binnen bereik.*

5.2. SUGGESTIES

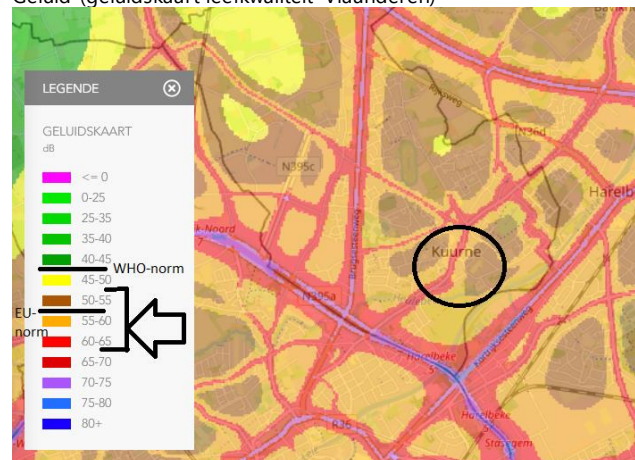
Huidige & toekomstige situatie

- **Onthard** parkings maximaal en maak ruimte voor **groen**.
 - Voorzie de parking van (half)open verharding, bv. waterdoorlaatbare klinkers (foto's 11, cfr. bijlage): in functie van de doorlaatbaarheid bij regenval en het hitte-effect. Plaats beplanting tussen de parkeerplaatsen. Zo maak je de site ook veel aantrekkelijker.
 - Voorzie voldoende beplanting om schaduwplekken te creëren.
 - Breng meer groen aan op en langs de weg (bv. Generaal Eisenhowerstraat, Kerkstraat, Harelbeeksestraat).
- Het creëren van **aangename verblijfruimtes**, met voldoende groen en rust-, zitbanken (bv. het Marktpllein) is aan te raden.
- Bewoners van Kuurne hebben in principe toegang tot buurtgroen. De uitdaging is om dit buurtgroen bereikbaar te maken. Verbind de verschillende **groene spots**, i.c. Vlaspark, Sabbe en het Heulebeekdomein, met elkaar d.m.v. groen-blauwe verbindingen en breng inwoners op de hoogte van dit **groene fiets-, wandelnetwerk**.
- Overweeg de aanleg van **volkstuintjes** (foto's 12, cfr. bijlage), bv. in het Vlaspark. Volkstuintjes verhogen de toegang tot gezonde en verse voeding. Bovendien bewegen mensen meer en wordt hun mentaal welbevinden versterkt door een verbeterde sociale cohesie en de mogelijkheid om in het groen te vertoeven en tot rust te komen.
- Indien volkstuintjes, omwille van plaatsgebrek, niet weerhouden worden, vormen **kruidenbakken** of **pluktuinen** een mooi alternatief (foto 12, cfr. bijlage).
- Kies voor **eetbare planten** (bv. a.d.h.v. bloembakken met bv. aardbeien, kruiden, ...) en **fruitbomen** als landschapselementen, dit i.f.v. het stimuleren van de gezonde voedingskeuze.

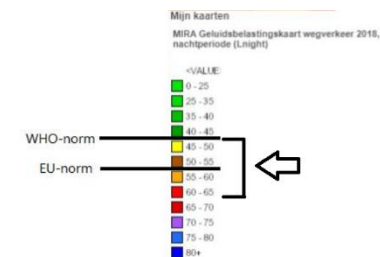
Aandeel (%) van de inwoners dat de afgelopen maand last heeft ondervonden van sluijpvker of van lawaai door verkeer:

Geluid (geluidskart leefkwaliteit Vlaanderen)

Geluid (de gemiddelde geluidsbelasting wegverkeer Lnight 2018)

Bron (5)

Kaartlaag: bron (10)

Kaartlaag: bron (7)

6. GELUID

Geluidshinder zorgt voor negatieve fysieke en mentale gezondheidseffecten en komt samen met roken, overgewicht-obesitas en fijn stof als belangrijke risicofactor voor ziektelast in Vlaanderen naar voor. Verkeer is hiervan één van de voornaamste bronnen van geluidshinder. Een juiste inrichting van publieke ruimte kan daarbij een grote invloed hebben op onze mobiliteit én bijgevolg ook op geluidshinder.

6.1. VASTSTELLINGEN

- In vergelijking met het Vlaams Gewest scoort Kuurne 2% minder op 'af en toe' en 7% minder op 'vaak' last van sluipverkeer.
- In vergelijking met het Vlaams gewest scoort Kuurne gelijk voor 'af en toe' en 4% lager voor 'vaak' last van snel rijdend verkeer.
- De volledige site overschrijdt de WHO-norm en een groot deel overschrijdt ook de EU-norm (de regio rond de Gen. Eisenhowerstraat en Kortrijksestraat).

6.2. SUGGESTIES

Huidige & toekomstige situatie

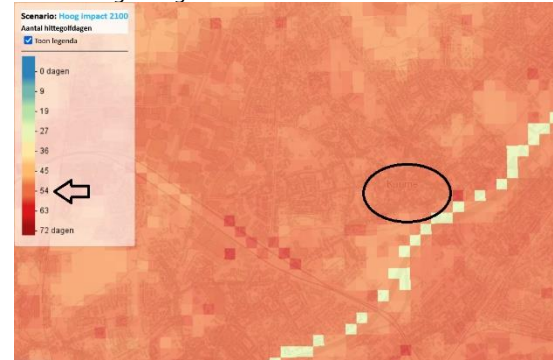
- Het stimuleren van een **gezonde, duurzame mobiliteit** door in te zetten op maatregelen die het autoverkeer minderen en actieve verplaatsing stimuleren, cfr. supra, is bijzonder effectief in het voorkomen van geluidshinder.
- Het **aanpassen** van de **rijsnelheid** (uitbreiding zone 30) kan eveneens bijdragen tot minder geluidshinder door het wegverkeer.
- Creëren van **groene omgeving**, cfr. supra. De aanwezigheid van groen kan de perceptie van aanwezige geluidshinder verminderen. Zo kan bijvoorbeeld gekozen worden voor de aanleg van groene gevels of geveltuintjes.
- Klaterend of kabbelend water wordt vaak als rustgevend ervaren (foto 13, cfr. bijlage). Natuurlijke geluiden kunnen ervoor zorgen dat niet-natuurlijke geluiden als minder hinderlijk worden ervaren. Het bewust inzetten van natuurlijke geluiden wordt '**soundscaping**' genoemd. Dit valt te overwegen op bv. het Marktpllein en de Tramstatie.

Droogte:

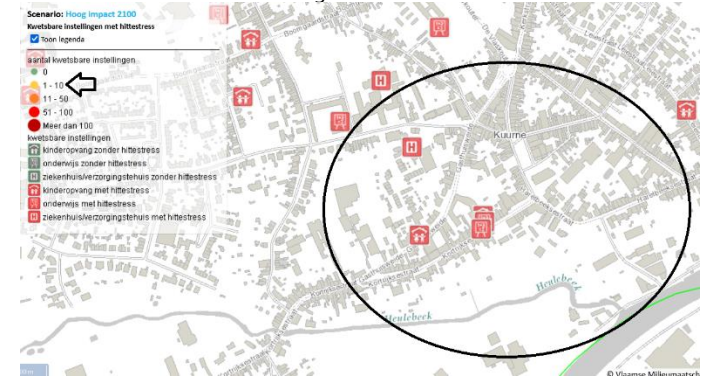
Kaartlagen: bron (8)

Hitte: Hittegolfdagen met hittestress

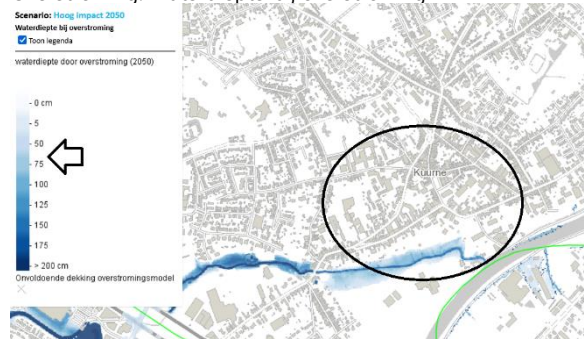
Kaartlagen: bron (8)

Hitte: Aantal kwetsbare instellingen

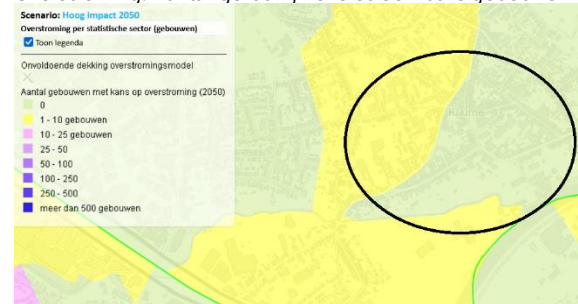
Kaartlagen: bron (8)

Overstroming: Waterdiepte bij overstroming

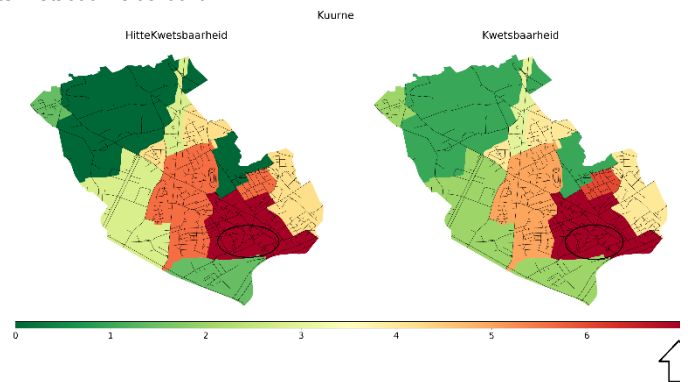
Kaartlagen: bron (8)

Overstroming: Aantal gevaarlijk overstroombare gebouwen

Kaartlagen: bron (8)

Hittekwetsbaarheidskaart

Kaartlagen: bron (11)

7. KLIMAAT

De klimaatverandering heeft verschillende gezondheidsgevolgen. Een goed doordachte inrichting van de publieke ruimte kan verschillende effecten van de klimaatopwarming helpen opvangen.

7.1. VASTSTELLINGEN

- De site in Kuurne is gevoelig voor hittegolfdagen met hittestress binnen 100 jaar. Er zijn verschillende kwetsbare instelling in en rond de site.
- De site heeft een hele hoge hittekwetsbaarheid.
- De site in Kuurne ligt aan één zijde net op de rand van een gebied waar gevaar voor overstroming is binnen 100 jaar.
- Voorzie voldoende rustbanken/zitplaatsen op de site. Maximale afstand tussen zitgelegenheden op vlak terrein bedraagt bij voorkeur <500m. Bij gebieden waar men langer verblijft is dit idealiter <100m. Het creëren van voldoende schaduw, waar zitbanken geplaatst worden, is bij warme zomers erg belangrijk.

7.2. SUGGESTIES

Huidige & Toekomstige situatie

- **Minder parkeergelegenheid** en het stimuleren van **actieve verplaatsing** zorgen ervoor dat er minder CO₂ uitgestoten wordt. Dit helpt de klimaatopwarming tegen te gaan.
- **Ontharding** zorgt voor meer groene ruimte. Dit is omwille van meerdere redenen belangrijk ter bestrijding van hitte. Allereerst zorgt de schaduw van planten voor de nodige afkoeling. Daarnaast neemt een verharde bodem overdag meer warmte op dan een groene bodem. Hierdoor geeft deze 's nachts meer warmte af. Daartegenover is een groene bodem meestal permeabel, wat het infiltreren van water vergemakkelijkt. Dit is belangrijk om evaporatie bij hitte mogelijk te maken. Bovendien zorgt een vochtige grond er ook voor dat er minder warmte opgenomen wordt.
- Het is sterk aangeraden om de parking op het Marktplein in te krimpen en zowel die ruimte als het pleintje voor het gemeentehuis veel meer te **ontharden** en te **vergroenen**. Werken met waterdoorlaatbaar materiaal is aangeraden, cfr. supra.
- Zet in op **geveltuinen**. Groene gevels zorgen ervoor dat de temperatuur van de muren lager is dan de lucht errond, waardoor het hitte-eilandeffect vermindert.
- Plant **bomen** aan om schaduw te creëren. Schaduw heeft een grote impact op de gevoelstemperatuur tijdens warme dagen. Vanuit stadsklimatologisch oogpunt wordt in eerste instantie de voorkeur gegeven aan bomen en planten. Deze hebben door de schaduwwerking, maar ook door de evapotranspiratie een verkoelend effect. Bovendien hebben loofbomen het voordeel dat ze in de zomer straling tegenhouden en in de winter (door bladverlies) de zonnestraling doorlaten. Waar er voldoende ruimte is, kunnen meerdere bomen gegroepeerd worden in bomenclusters. Door het bladerdek te laten overlappen, kan schaduw gemaximaliseerd worden. De schaduw dichtheid en de hoeveelheid zonnestraling die wordt tegengehouden hangt af van de boomsoort en de grootte en dichtheid van diens bladeren. Wanneer het noodzakelijk is de overzichtelijkheid van de ruimte te bewaren kan gekozen worden voor opgekroonde bomen (bijvoorbeeld op parkeerterreinen).

8. Varia

Naast bovenstaande items zijn er nog tal van indicatoren die van belang zijn bij het bewerkstelligen van een gezonde publieke ruimte, gaande van valpreventie & toegankelijkheid, gezonde voeding tot mentaal welbevinden, sociale cohesie, rookvrije terreinen, ... Deze bijkomende indicatoren zijn vaak moeilijker te staven met kaartmateriaal, vandaar dat we gebruik maken van input van intermediairs, burgers, etc. en visuele aandachtspunten tijdens het plaatsbezoek.

8.1. VASTSTELLINGEN

- Paaltjes op de stoep in de Lt.-Gen. Gérardstraat bemoeilijken de doorgang voor rolstoelgebruikers en buggy's.
- De paden in het Vlaspark zijn bij regenweer zeer moeilijk toegankelijk voor rolstoelgebruikers en buggy's.

8.2. SUGGESTIES

- In de nieuwe publieke ruimte wordt idealiter aandacht besteed aan **zitbanken**. Zitbanken kunnen de sociale cohesie én ontmoeting positief beïnvloeden. Overweeg de inplanting van babbelbanken (foto's 14, cfr. bijlage) en een beweegbank, dit i.f.v. resp. ontmoeting & beweging.
- De aanleg van **geveltuintjes** draagt niet enkel bij tot een betere luchtkwaliteit en een gezonder leefmilieu maar bevordert ook de **biodiversiteit**: verschillende vogels en insecten vinden er immers voedsel of een rustplaats.
- Zones op de site, waar veel kinderen komen, worden **rookvrij** gemaakt, cfr. 2. Luchtkwaliteit.
- Bij de invulling van de groene ruimtes wordt best nagedacht hoe kinderen optimaal 'creatief & fysiek' uitgedaagd kunnen worden. Extra aandacht voor **spel, beleving & beweegprikkel**s voor kinderen is een meerwaarde (foto's 15, cfr. bijlage). Het uitwerken van een **beweegroute, -parcours**, al dan niet met integratie van het Vlaspark & het Heulebeekdomein, valt te overwegen/
- Activiteiten en initiatieven waarbij mensen zelf ook een bijdrage leveren of een verantwoordelijke rol opnemen zorgen voor empowerment, bv. **volkstuinten of pluktuinen**.
- Toegankelijkheid is een belangrijk issue. Indien de gemeente Kuurne dat wenst, kan er gebruik gemaakt worden van een bestaande checklist rond **toegankelijkheid** en **valpreventie**. Deze checklist kan toegevoegd worden aan het bestek bij de aanbesteding van de publieke ruimte. Neem hiervoor gerust contact op met Logo Leiland.
- Voorzie **verharding** in een **lichte kleur**, dit i.f.v. slechtzienden. De lichte kleur contrasteert met de omgeving en bovendien vallen oneffenheden sneller op. Deze lichte kleur draagt ook bij tot een hittebestendige buitenruimte.
- Zet in op uniforme, **waterdoorlaatbare verbindingswegen** (foto's 16, cfr. bijlage), bv. Vlaspark, Vlastuin, ... waar ook ouderen gemakkelijk gebruik van kunnen maken.

9. SUGGESTIES OP EEN RIJ + PRIORITEITENSTELLING

Wanneer we de overkoepelende suggesties selecteren, houden we rekening met diverse criteria om de suggesties te beoordelen op hun potentiële gezondheidswinst. Per criterium maken we een inschatting hoe hoog de maatregel scoort op gezondheidswinst, dit a.d.h.v. een continuüm 0-3. Op die manier kunnen hunnen we een ruwe vergelijking maken van de gezondheidswinst die je kunt boeken met de verschillende suggesties. De criteria die bekeken worden zijn duurzaamheidseffect (A), bereik (B), gezondheidsongelijkheid (C), faciliteren van gezonde keuze (D) en integrale benadering (E). (bron 12).

	A	B	C	D	E	SOM
STOEP-principe	3	3	3	3	3	15
Fietsinfrastructuur	3	2	2	2	2	11
Uitbreiding zone 30 + fietsstraten	3	2	3	2	3	13
Doorwaardbaarheid / opwaarderen trage wegen	3	3	2	2	2	12
Ontharding	3	3	3	2	2	13
Meer groen (geveltuinen – struikgewassen & bomen)	3	3	3	2	2	13
Toegankelijkheid verhogen	3	3	2	2	2	12
Zitbanken / babbel-, beweegbank	3	2	3	2	2	12
Rookvrij maken van groene hotspots, ontmoetingsplaatsen & gemeentelijke gebouwen	2	2	2	3	1	10
Inpassen waterelementen	3	2	2	1	2	10
Volkstuintjes/pluktuinen	2	2	2	2	3	12

10. CONCLUSIE

De suggesties die aangehaald worden, kunnen de publieke ruimte gezonder maken. Graag vermelden we dat een pak indicatoren en suggesties aan elkaar gerelateerd zijn.

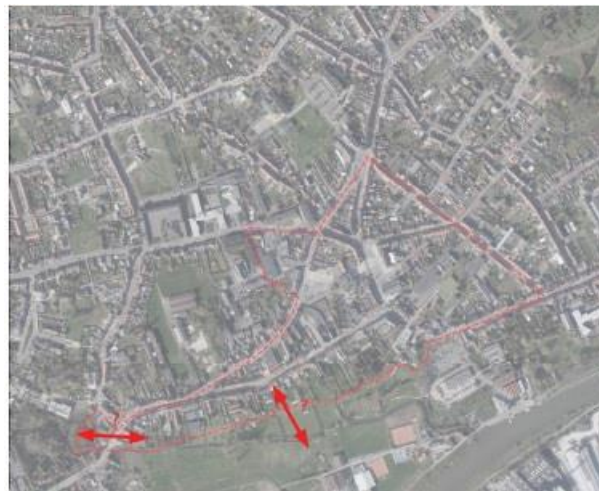
Inzetten op bovenvermelde suggesties zorgt op lange termijn voor gezondheidswinst voor een grote groep mensen. Een gezonde publieke ruimte draagt bij tot het verkleinen van de gezondheidsongelijkheid, maakt de gezonde keuze het makkelijkst en heeft een positief effect op verschillende gezondheidsthema's.

We zetten de belangrijkste suggesties nog even op een rijtje:

- Zwakke weggebruiker centraal plaatsen door voluit de kaart te trekken van het STOEP-principe, te investeren in fietsinfrastructuur, fiets- en wandelgebruik te stimuleren d.m.v. nudging- en signalisatiematerialen het parkeerbeleid bij te sturen en te exploreren of het opportuun is om zone 30 & fietsstraten op te krikken.
- Optimaliseren van netwerk aan trage wegen: doorwaardbaarheid verhogen door bestaande doorsteken aantrekkelijker & toegankelijker te maken én nieuwe doorsteken te creëren, wat het mogelijk moet maken om groene hotspots maximaal met elkaar te verbinden.
- Maximaal ontharden (waterdoorlaatbare parking) + aandacht voor groen (geveltuinen, struikgewassen & bomen op aangepaste hoogte, biodiversiteit, eetbare planten/bomen, aangename, groene & schaduwrijke verblijfsruimte,...).
- Toegankelijk maken van de site, in het bijzonder voor kwetsbare mensen, bv. zit-, rustbanken, babbel-, beweegbank, avontuurlijke speelelementen, rookvrije en beweegvriendelijke zone, wegwerken van kleine verspreide hoogteverschillen op het Marktpllein & paaltjes op stoep in Lt.-Gen-Gérardstraat, etc.
- Inpassen van waterelement(en), als 'soundscaping', op bepaalde plaatsen (bv. Marktpllein, Tramstatie, ...).
- Aanleg van volkstuintjes/pluktuinen of kruidenbakken.

11. Bijlagen

Foto 1

EXTRA DOORSTEEK RICHTING VLASPARK. INTEGRATIE HEULEBEEK NOG TE ONDERZOEKEN

Extra doorsteek met potentiële verbinding Vlaspark – Heulebeekdomein.

Foto 2

Paaltjes op stoep Lt.-Gen Gérardstraat.

Foto 3

Kleine verspreide hoogteverschillen op Marktplein.

Foto 4

Voetgangerscirkel.

Foto's 5

Geveltuinen.

Groendaken.

Foto 6

Biodiversiteit.

Foto 7

Generatie Rookvrij

Foto's 8

Car Bike Port

Laadpaal elektrische fiets

Openbare fietspomp

Parkeerplaats bakfietsen

Foto's 9

Voorbeeld signalisatie 10.000 stappen – 1.

Voorbeeld signalisatie 10.000 stappen – 2.

Voorbeeld nudging 10.000 stappen – 1.

Voorbeeld nudging 10.000 stappen – 2.

Foto 10

Tijdelijke wegmarkeringen die het fietsgebruik stimuleren

Foto's 11

Waterdoorlaatbare parking.

Een combinatie van maximale waterdoorlaatbaarheid en minimale verharding om de toegankelijkheid te garanderen - Îlot Madame Doornik - Atelier 2F + Atelier de l'Arbre d'Or.

Foto's 12

Volkstuintjes

Kruidenbakken

Foto 13

Waterelement Moorsele

Foto's 14

Babelbanken

Beweebank.

Foto's 15

Horizontaal reliëf in de collectieve buitenruimte zet aan tot beweging - Catelijm Kapellen - Abscis Architecten

Natuurlijke speelelementen.

Foto's 16

Halfverharding in het Burggraaf Frimoutpark in Poperinge - BzAl

De karrensporen maken duidelijk dat de auto te gast is - Lijnmolenpark Gent - masterplan Omgeving

12. Bronnen

- Bron (1): Walkability-tool (geraadpleegd oktober 2021)
- Bron (2): Curieuze neuzen map (geraadpleegd oktober 2021)
- Bron (3): Luchtkwaliteit VMM (geraadpleegd oktober 2021)
- Bron (4): Gezondheidsindicator (geraadpleegd oktober 2021)
- Bron (5): Gemeentemonitor (geraadpleegd oktober 2021)
- Bron (6): Gemeentemonitor: groen in de buurt (geraadpleegd oktober 2021)
- Bron (7): Geopunt (geraadpleegd oktober 2021)
- Bron (8) Klimaat VMM (geraadpleegd oktober 2021)
- Bron (9): Bevolkingsdichtheid, Provincies in cijfer (geraadpleegd oktober 2021)
- Bron (10): Leefkwaliteit Vlaanderen (geraadpleegd oktober 2021)
- Bron (11): Hittekwaetsbaarheidskaart (geraadpleegd oktober 2021)
- Bron (12): Gezonde Publieke Ruimte, Prioriteiten bepalen, Vlaams Instituut Gezond Leven
- Bron (13): Open street map (geraadpleegd oktober 2021)
- Bron (14): Heat map Strava (geraadpleegd oktober 2021)
- Bron (15): Google Maps Transit kaart (geraadpleegd oktober 2021)